

List Svätého Otca Benedikta XVI. seminaristom

Drahí seminaristi,

v decembri 1944, keď ma povolali do vojenskej služby, veliteľ roty sa každého z nás pýtal, akú profesiu by sme chceli vykonávať v budúcnosti. Odpovedal som, že by som chcel byť katolíckym kňazom. Podporučík na to povedal: Tak si musíte hľadať niečo iné. V novom Nemecku už viac nebude treba kňazov. Vedel som, že toto „nové Nemecko“ už končí a že po hrozných škodách, ktoré toto bláznovstvo spôsobilo krajine, bude treba kňazov ešte viac ako inokedy. Dnes je situácia úplne iná. Z rôznych dôvodov si však aj dnes mnohí myslia, že katolícky kňaz nie je „profesia“, ktorá má budúcnosť, ale že patrí skôr do minulosti. Vy, drahí priatelia, ste sa rozhodli vstúpiť do seminára napriek takýmto námietkam a názorom a vydali ste sa tak na cestu ku kňazskej službe v Katolíckej cirkvi. Urobili ste dobre. Lebo vždy, aj v dobe, keď svetom vládne technika a globalizácia, potrebujú ľudia Boha: Boha, ktorý sa nám zjavil v Ježišovi Kristovi a ktorý nás zhromažďuje vo všeobecnej Cirkvi, aby sme sa s ním a skrze neho učili pravému životu a aby sme mali na mysli a uplatňovali kritériá pravej ľudskosti. Tam, kde človek už viac neberie Boha vážne, sa život stáva prázdny; všetko ostatné sa mu máli. Človek preto hľadá útočisko v rôznych formách opojenia alebo násilia, a to čoraz viac ohrozuje práve mládež. Boh žije. Stvoril každého z nás, a preto každého pozná. Je taký veľký, že má čas aj na naše maličkosti: „Všetky vlasy na hlave máte spočítané“. Boh žije a potrebuje ľudí, ktorí sú tu pre neho a ktorí ho prinášajú druhým. Áno, má význam stať sa kňazom: svet potrebuje kňazov, duchovných pastierov, dnes, zajtra a stále, pokiaľ bude existovať.

Seminár je spoločenstvom na ceste ku kňazskej službe. To vypovedá o niečom dôležitom: kňazom sa človek nemôže stať sám. Je potrebné „spoločenstvo učeníkov“, spoločenstvo tých, ktorí chcú slúžiť celej Cirkvi. Týmto listom by som vám chcel odovzdať – aj s ohľadom na roky, ktoré som sám strávil v seminári – niekoľko postrehov dôležitých pre obdobie vašej cesty ku kňazstvu.

1. Ten, kto sa chce stať kňazom, musí byť predovšetkým „Božím človekom“, ako to vyjadril sv. Pavol (1 Tim 6, 11). Boh nie je pre nás nejakou vzdialenou hypotézou, ani nie je niekým neznámym, kto sa po „veľkom tresku“ stiahol do ústrania. Boh sa nám zjavil v Ježišovi Kristovi. V Ježišovej tvári vidíme Božiu tvár. V jeho slovách počujeme, ako s nami hovorí sám Boh. Preto je najdôležitejšou vecou na ceste ku kňazstvu i počas celého kňazského života osobný vzťah s Bohom v Ježišovi Kristovi. Kňaz nie je správcom nejakého združenia, v ktorom sa snaží udržať alebo zväčšiť počet členov. Je Božím poslom medzi ľuďmi. Chce privádzať ľudí k Bohu a tak umožniť aj vzrast pravého spoločenstva medzi ľuďmi. Preto je, drahí priatelia, také dôležité, aby ste sa naučili žiť v neustálom kontakte s Bohom. Keď Pán káže: „Neprestajne sa modlite“, samozrejme, od vás nepožaduje, aby ste neustále odriekali slová modlitby, ale chce, aby ste s ním nestratili vnútorný kontakt. Zmyslom našej modlitby je cvičiť sa v udržiavaní tohto kontaktu. Preto je dôležité, aby sa deň začínal i končil modlitbou; aby sme počúvali Boha v čítaní Písma; aby sme sa mu zdôverovali so svojimi túžbami a nádejami, radosťami i trápeniami, so svojimi omylmi i so svojou vďačnosťou za všetko krásne a dobré a mali ho tak stále pred očami ako oporný bod nášho života. Takto sa staneme vnímavými na svoje chyby a naučíme sa na sebe pracovať; no staneme sa vnímavými aj na všetko krásne a dobré, čo

prijímame každý deň ako niečo samozrejmé, a tak vzrastá naša vd'ačnosť. S vd'ačnosťou rastie aj radosť z toho, že Boh je blízko nás a že mu sme slúžiť.

2. Boh nie je pre nás iba slovo. Stelesňuje sa vo sviatostiach, dávajúc sa nám prostredníctvom hmotných vecí. Centrom nášho vzťahu s Bohom a stvárňovania nášho života je Eucharistia. Preto má byť ústredným momentom všetkých našich dní jej slávenie s vnútornou účasťou, teda osobné stretnutie s Kristom. Svätý Cyprián, medziiným, interpretoval evanjelióvu prosbu: „Chlieb náš každodenný daj nám dnes“ tak, že „náš“ chlieb, chlieb, ktorý môžeme prijať ako kresťania v Cirkvi, je samotný eucharistický Pán Ježiš. V prosbe Otčenáša sa teda modlíme, aby nám Boh dal každý deň tento „náš“ chlieb; aby bol vždy pokrmom nášho života; aby zmŕtvychvstalý Kristus, ktorý sa nám dáva v Eucharistii, skutočne stvárňoval náš život žiarou svojej božskej lásky. No na to, aby sme mohli správne sláviť Eucharistiu, musíme sa naučiť poznávať, chápať a milovať liturgiu Cirkvi v jej konkrétnej podobe. V liturgii sa modlíme s veriacimi všetkých storočí – minulosť, súčasnosť i budúcnosť tvoria jediný veľký modlitebný chór. Na základe svojej osobnej skúsenosti môžem potvrdiť, že je veľmi povzbudzujúce naučiť sa postupne chápať všetko, ako to vyrástlo, koľká skúsenosť viery je ukrytá v štruktúre omšovej liturgie a koľké generácie ju v modlitbe utvárali.

3. Aj sviatosť pokánia je veľmi dôležitá. Učí ma pozeráť sa na seba z pohľadu Boha a núti ma byť úprimný voči sebe samému. Vedie ma k pokore. Arský farár raz povedal: Myslíte si, že nemá zmysel dostať dnes rozhrešenie, keď viete, že zajtra opäť zhrešíte. Avšak – hovorí: sám Boh v tej chvíli zabúda na vaše zajtrajšie hriechy, aby vám dnes mohol dať svoju milosť. Hoci musíme neustále bojovať s tými istými chybami, je dôležité brániť sa proti mravnému úpadku duše, proti ľahostajnosti zmierujúcej sa s tým, že už sme raz takí. Je dôležité ostať na ceste bez škrupúl, no s vd'ačným vedomím, že Boh mi vždy nanovo odpúšťa. Ale aj bez apatie, ktorá viac nechce bojovať o svätosť a polepšenie. Keď umožním, aby mi bolo odpustené, aj ja sa učím odpúšťať druhým. Keď uznám vlastnú biedu, stávam sa zároveň tolerantnejším a chápanejším voči slabostiam blížneho.

4. Zachovajte si aj zmysel pre ľudovú zbožnosť, ktorá je v každej kultúre odlišná, no predsa podobná, pretože srdce človeka je koniec koncov vždy rovnaké. Ľudová zbožnosť má bezpochyby istý sklon k iracionalite, možno niekedy aj k povrchnosti. No úplne ju vylúčiť by bolo chybou. Prostredníctvom nej vstupuje viera do srdca ľudí a stáva sa súčasťou ich cítenia, ich zvykov, ich bežného vnímania a života. Preto je ľudová zbožnosť veľkým pokladom Cirkvi. Viera sa stala telom a krvou. Je zrejmé, že ľudová zbožnosť musí byť neustále očisťovaná, nanovo zameriavaná k svojmu jadrú, no zasluhuje si naši lásku a nás samých robí naplno skutočným „Božím ľudom“.

5. Obdobie života v seminári je tiež a predovšetkým časom štúdia. Kresťanská viera má aj svoj racionálny a intelektuálny rozmer, ktorý je pre ňu podstatný. Bez neho by viera nebola sama sebou. Pavol hovorí o forme „učenia“, do ktorého sme boli krstom uvedení (Rim 6, 17). Všetci poznáte aj slová sv. Petra, ktoré mnohí stredovekí teológovia považovali za oprávnenie racionálnej a vedecky rozpracovanej teológie: „...stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť [logos] nádej, ktorá je vo

vás“ (1 Pt 3, 15). Osvojiť si schopnosť uvádzať takéto dôvody je jedna zo základných úloh počas rokov v seminári. Môžem vás len naliehavo prosiť: študujte usilovne! Využite každý rok štúdia! Nebudete to ľutovať. Je pravda, že sa študijné predmety často zdajú byť veľmi vzdialené od praxe kresťanského života a od pastoračnej služby. Napriek tomu by bolo veľkou chybou klásť si hneď pragmatickú otázku: Poslúži mi to v budúcnosti? Má to praktické, pastoračné využitie? Nejde totiž len o to, naučiť sa veci, ktoré sú zjavne užitočné, ale poznať a pochopiť vnútornú štruktúru viery v jej celistvosti tak, aby bola odpoveďou na ľudské otázky, ktoré sa z vonkajšieho uhla pohľadu menia z generácie na generáciu, no predsa v jadre ostávajú rovnaké. Preto je dôležité dostať sa za súčasné premenlivé otázky, aby sme pochopili tie pravé otázky a aby sme tak aj odpovede pochopili ako pravé odpovede. Je dôležité poznať do hĺbky Sväté písmo vcelku ako jednotu Starého a Nového zákona: zostavenie textov, ich literárnu osobitosť, ich postupné spájanie až po vytvorenie kánonu svätých kníh, ich vnútornú dynamickú jednotu, ktorá nie je len vonkajšia, ale ktorá dáva jednotlivým textom ich plný význam. Dôležité je poznať cirkevných otcov i významné koncily, na ktorých si Cirkev po dôkladnom zvážení a s vierou osvojila základné tvrdenia Písma. Mohol by som takto pokračovať aj ďalej. To, čo nazývame dogmatikou, je pochopenie jednotlivých obsahov viery v ich jednote, ba v ich konečnej jednoduchosti. Každá jednotlivá časť je v konečnom dôsledku iba rozvinutím viery v jediného Boha, ktorý sa nám zjavil a zjavuje. Netreba zvlášť zdôrazňovať ani to, že je dôležité poznať základné problémy morálnej teológie a katolíckeho sociálneho učenia. Je tiež zrejmé, aký význam má dnes ekumenická teológia či poznanie rôznych kresťanských spoločenstiev; rovnako dôležitá je aj požiadavka orientovať sa vo veľkých náboženstvách a v neposlednom rade aj vo filozofii: pochopiť ľudské hľadanie a ľudské otázky, na ktoré viera chce odpovedať. Naučte sa však aj chápať a – odvažujem sa povedať – milovať kánonické právo v jeho vnútornej nutnosti i v jeho praktických aplikáciách: spoločnosť bez práva by bola bezprávnou spoločnosťou. Právo je podmienkou lásky. Nechcem teraz pokračovať vo vymenúvaní ďalších oblastí, ale chcem ešte raz povedať: milujte štúdium teológie a venujte sa mu s bdelym zmyslom pre ukotvenie teológie v živom spoločenstve Cirkvi, ktoré so svojou autoritou nie je opačným pólom teologickej vedy, ale je jej predpokladom. Bez Cirkvi, ktorá verí, prestáva byť teológia sama sebou a stáva sa súhrnom rôznych disciplín bez vnútornej jednoty.

6. Roky strávené v seminári musia byť aj časom ľudského dozrievania. Pre kňaza, ktorý má druhých sprevádzať na ceste životom až po bránu smrti, je dôležité, aby on sám dosiahol správnu rovnováhu srdca a intelektu, rozumu a citu, tela i ducha, a aby bol ľudsky „neporušený“. Kresťanská tradícia preto vždy spájala „teologálne čnosti“ s „kardinálnymi čnosťami“ vychádzajúcimi z ľudskej skúsenosti a z filozofie a všeobecne so zdravou etickou tradíciou ľudstva. Pavol to povedal Filipanom veľmi jasne: „Napokon, bratia, myslite na všetko, čo je pravdivé, čo je cudné, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté, čo je milé a čo má dobrú povesť, čo je čnostné a chválibné!“ (4, 8). Súčasťou takéhoto obrazu je aj do celku osobnosti integrovaná sexualita. Sexualita je darom Stvoriteľa, ale aj úlohou, ktorá sa týka samotného ľudského rozvoja. Keď nie je harmonickou súčasťou osoby, stratí svoj význam a zároveň pôsobí deštruktívne. V našej spoločnosti vidíme dnes mnohé príklady, ktoré to dosvedčujú. V poslednej dobe sme museli s ťažkým srdcom konštatovať, že kňazi sexuálnym zneužívaním detí a mladistvých zdeformovali obraz kňazskej služby. Namiesto toho, aby privádzali ľudí k zrelej ľudskosti a aby im boli príkladom, spôsobili svojím zneužívaním škody, nad ktorými pocítujeme hlbokú bolesť a žiaľ. V dôsledku toho môže u mnohých – možno aj u vás – vyvstať otázka, či je dobré stať sa kňazom; či je celibát zmysluplným spôsobom ľudského života. No zavrhnutiahodné

sexuálne zneužívanie nemôže od základu zdiskreditovať kňazské poslanie, ktoré naďalej ostáva veľké a čisté. Vďaka Bohu, všetci poznáme presvedčivých kňazov, formovaných svojou vierou, ktorí svedčia o tom, že v kňazstve a práve v celibátnom živote možno dospieť k autentickej, čistej a zrelej ľudskosti. To, čo sa stalo, nás však musí viesť k väčšej bdelosti a pozornosti na ceste ku kňazstvu, k starostlivejšiemu kladeniu si otázok pred Bohom, aby sme pochopili, či je toto jeho vôľa pre nás, pre mňa. Úlohou spovedníkov a vašich predstavených je sprevádzať vás a pomáhať vám na tejto ceste rozlišovania. Podstatným prvkom vašej cesty je, aby ste praktizovali základné ľudské čnosti so zrakom upretým na Boha, ktorý sa zjavil v Kristovi, a nechali sa ním vždy znovu očisťovať.

7. Dnes sú začiatky kňazského povolania odlišné od minulých rokov a rozmanitejšie. Rozhodnutie pre kňazstvo sa často formuje po skúsenostiach s už nadobudnutou sekulárnou profesiou. Nezriedka vyrastie v spoločenstvách, najmä v hnutiach napomáhajúcich spoločné stretanie sa s Kristom a jeho Cirkvou a tiež podporujúcich duchovnú skúsenosť a radosť v službe viery. Rozhodnutie dozrieva aj v celkom osobných stretnutiach s veľkosťou i biedou ľudskej bytosti. Takže kandidáti na kňazstvo žijú často akoby na duchovne celkom odlišných kontinentoch. Preto môže byť ťažké rozpoznať spoločné prvky ich budúceho poslania a duchovnej cesty k nemu. Práve preto je dôležitý seminár ako spoločenstvo na ceste, prekračujúce rozličné formy spirituality. Hnutia sú obdivuhodnou skutočnosťou. Viete, ako veľmi si ich ako dar Duchu Svätého pre Cirkev vážim a mám ich rád. Treba ich však posudzovať podľa toho, ako sú všetky otvorené spoločnej katolíckej realite, jedinej a spoločnej Kristovej Cirkvi, ktorá je v celej svojej rozmanitosti preda stále len jedna. Čas prežitý v seminári je obdobím, v ktorom sa učíte spoločne s druhým a od druhého. V spoluzití, ktoré je možno niekedy ťažké, sa môžete naučiť veľkodušnosti a tolerancii, no nielen vo vzájomnom znášaní sa, ale aj vo vzájomnom obohacovaní tak, aby každý prinášal svoje osobitné dary celku a aby všetci spolu slúžili tej istej Cirkvi, tomu istému Pánovi. Táto škola tolerancie – ba viac: vzájomného prijímania sa a chápania v jednote Kristovho tela – je jedným z najdôležitejších momentov času prežitého v seminári.

Drahí seminaristi! Týmito riadkami som vám chcel dať najavo, ako na vás myslím práve v týchto ťažkých časoch a ako vrúcne sa za vás modlím. Modlite sa aj vy za mňa, aby som dobre vykonával svoju službu, pokým si to Pán bude želať. Vašu cestu prípravy na kňazstvo zverujem do materskej ochrany Najsvätejšej Panny Márie, ktorej dom bol školou dobra a miestom milosti. Nech vás všetkých žehná všemohúci Boh, Otec i Syn i Duch Svätý.

Vo Vatikáne 18. októbra 2010, na sviatok sv. Lukáša, evanjelistu.

Váš v Pánovi

BENEDIKT XVI.

zdroj: www.kbs.sk – Oficiálna stránka Katolíckej cirkvi na Slovensku